

fri. Det vil give Anledning til berettigede Klager, som man ikke vil kunne overhøre. Nej, af de Grunde navnlig har jeg opgivet at sætte en bestemt Grænse, det maa vi overlade til Skøn. Naar det ærede Medlem, jeg her talte til — det ærede Medlem for Hjørring (Jungersen) — ankede over, at den Værdistigning, han mente fremkaldtes ved Dobbeltsporet over Fyn, ikke skulde tages med — hvorfor skulde Fynboerne slippe saa naadigt? — ja, saa er det jo ikke, fordi vi i øvrigt lade dem slippe naadigt, maaske der kunde være Grund til at tage lempeligt paa dem her, naar de i øvrigt maa betale deres Baner i det Omfang, som Tilfældet er, men for Resten vil jeg sige, at jeg vil langt hellere forhandle med det ærede Medlem om at stryge disse Undtagelser end om at stryge Hovedregelen.

Der blev rejst det Spørgsmaal, navnlig af det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) hvad man skulde forstaa ved en Ejendoms Værdi, om det var dens Værdi efter den Brug, der i Øjeblikket gøres af den eller dens Værdi efter, hvad den *kan* bruges til, som skulde lægges til Grund. Hvis det ærede Medlem nu spurgte om, hvad der var min Mening i saa Henseende, saa kunde jeg forstaa det, og saa vilde jeg nøjes med at svare, det er selvfølgelig det sidste. Det er selvfølgelig den Værdi, som Ejendommen har, naar henses til, hvad den nu, da Banen er anlagt, kan udbringes til, som jeg lægger til Grund. Hvis det ærede Medlem derimod vilde antyde, at han selv var i Tvivl om, hvad der var rigtigt, undrer det mig i høj Grad, eftersom han er den første Ordfører her i Tinget for Odense-Programmet og skulde staa som Udtryk for de Tanker, som deri ere nedlagte, og som yderligere ere udformede i den Kommentar dertil, som, om jeg ikke tager fejl, hans egen Redaktør i Ringsted er Forfatter til. Men jeg overlader i saa Fald, hvis det er dér hans Tvivl ligger, til ham at afgøre denne Sag med Odense-Programmets øvrige Underskrivere og specielt med sin egen Redaktør; jeg tror ikke, han der vilde faa Medhold i, at der skulde være nogen som helst Tvivl om, hvad der paa dette Punkt er det rigtige. Det er en saadan Underkendelse af hele Grundtanken i denne Sag, at det har undret mig at høre det fremsat af det ærede Medlem. Han taler om det haarde, der kan fremkomme derved, at en Mand, der ikke ønskede andet end at vedblive at

dyrke sin Ejendom, som han har gjort hidtil, efter Bestemmelserne om Værdistigningsafgiften kom til at betale Renter, maaske oven i Købet Rentes Renter af denne Værdistigning, som Kommissionen havde skønnet hans Ejendom var undergaaet. Ja, selvfølgelig, hvis han virkelig vil kræve Ret til at lade Tiden, Udviklingen gaa sig forbi, uden at han selv skal bidrage det mindste dertil eller afvige en Tomme fra sine egne Vaner og Luner, kan det indtræffe, at han maa betale derfor, men det er sandelig ogsaa efter min Mening retfærdigt. Samfundet kan ikke saadan, om jeg har forstaaet Tanken i hele denne Sag ret, finde sig i, at en Mand sidder maaske i en Menneskealder og muligvis med store Værdier, uden at det kommer og siger til ham: Vil du endelig have Lov til at gaa efter dit eget Forgodtbefindende, skal du i hvert Fald give os Erstatning derfor. Vi have været meget imødekommende, synes jeg, saa imødekommende, som vi have Lov til at være over for en saadan Mand, idet vi sige til ham: Vi rive dig ikke ud af din Bedrift, vi forlange ikke, at du skal sælge din Jord — du kan faa Henstand saa længe du vil, men ganske vist maa du svare Renter af det, du skulde have betalt. Det synes jeg, er alt det Hensyn, en saadan Mand kan kræve.

Man har fra forskellige Sider ment — og det har ogsaa det ærede Medlem for Skive (Carl Hansen) og i en anden Retning det ærede Medlem for Give (N. C. Jensen) udtalt sig om —, at disse Grænser, som ere satte med Hensyn til Værdistigningen, nemlig 10 pCt. og 10,000 Kr. ikke vare rigtige, Grænsen med de 10 pCt. har jeg taget efter Forbilledet fra Tyskland, hvor det over alt er Minimumsgrænse. Og skønt jeg indrømmer, at man vilde komme over mange Anker hentede fra Retfærdigheds-synspunktet ved overhovedet at stryge denne Grænse ned efter, har jeg dog ment, det var rigtigt at tage den med af praktiske Grunde. Ville vi ikke kvæle Kommissionen med Smaating, tror jeg, man maa tage de mindste Værdistigninger fra. Jeg er ikke blind for, at der kan komme Tilfælde, som man vil finde stødende ved denne Grænse lige saavel som ved enhver anden procentvis Beregning. Det vilde ogsaa fremkomme overfor de 20 pCt., som det ærede Medlem omtalte, thi enhver procentvis Beregning medfører, at det er den samlede Ejendoms Værdi, som faar sin store Indfyldelse paa, om den enkelte